

[Per Møller.]

kunne være interesseret i, var at anbringe tømælk og avlsvæg i vores programmer, og jeg vil meget anmode ministeren om at give denne side af vores u-landsprogram en langt mere fremskudt plads, end det hidtil har været tilfældet.

Else-Merete Ross: Det radikale venstre støtter gerne forslaget om at forøge beløbsrammen for statslån til udviklingslandene fra 500 mill. kr. til 800 mill. kr. og forstår fuldt ud den begrundelse, der i bemærkningerne til lovforslaget er givet for denne udvidelse.

Som tidligere, når der har været fremsat lovforslag, der angår udviklingslandene, vil jeg, som også de andre ordførere har gjort det, gerne benytte lejligheden til at stille et par spørgsmål.

Fra begyndelsen af 1966 har vores statslån til udviklingslandene været ydet rentefrit, og jeg forstår, at afdragsperioden i 1967 er blevet forlænget fra 20 år til 25 år. Disse ændringer er sket, fordi man er klar over, at udviklingslandenes rente- og afdragsbyrder vokser hastigt og hviler foruroligende tungt på dem.

Jeg vil gerne spørge, om regeringen mener, der er mulighed for at gøre lånene endnu fordelagtigere, dels ved længere afdragsfri perioder, dels ved længere løbetid. Det er vel et spørgsmål, om kapitaloverførsel ikke er en så varig nødvendighed for i hvert fald en stor del af u-landene, at de rentefri statslån på et eller andet tidspunkt må forlænges på ubegrænset tid og derved forvandles til rene tilskud.

Så længe andre lande gør lånene bundne til køb af vare- og tjenesteydelser, er det forståeligt, at det samme gælder for Danmarks lån, og jeg ved også, at vi praktiserer denne binding lempeligt, ved at modtagerlandet står frit i valget af danske kapitalgoder og tjenesteydelser. Men ifølge et interview med generaldirektøren for den svenske organisation for u-landshjælp, offentliggjort i sidste nummer af Kontakt, er Sverige imod bunden bistand under enhver form. Hvis svensk industri skal klare sig i u-landene, må den gøre det i kraft af egen indsats. Det oplyses, at svenske virksomheder på trods af denne ubundethed i den svenske bistand

har fået store ordrer hjem fra u-landene, simpelt hen fordi disse virksomheder kom med de mest fordelagtige tilbud. Kan ministeren give en forklaring på, at vort naboland Sverige kan give ubundne lån, mens vi ikke kan?

For Malawis vedkommende har vi brudt dette princip med køb af varer her i landet for $\frac{1}{4}$ af lånebeløbets vedkommende, så denne fjerdedel blev stillet til rådighed til finansiering af lokale investeringsomkostninger i forbindelse med projekter, der skal finansieres ved lånene. Har ministeren tænkt sig, at man skulle gå længere ad denne vej, specielt når det drejer sig om lån til særlig fattige lande?

Ministerens siger, det må forudses, at der ud over den støtte, der ydes til den asiatiske udviklingsbank, kan blive tale om at yde støtte til andre internationale finansieringsinstitutter. Jeg vil gerne spørge, om ministeren dermed tænker på udviklingsbankerne for Afrika og Latinamerika. For dem, der har visse betænkeligheder ved, at udviklingslandene ved de bilaterale lån er bundet til indkøb i lånerlande, vil lånene gennem udviklingsbankerne måske fremtræde som mere tiltalende, da lånene er mindre bundne, idet licitationerne i forbindelse med bankernes projekter finder sted inden for den samlede kreds af medlemslande. Jeg vil dog gerne spørge, om man kender noget til f. eks. den asiatiske banks lånevilkår. Det kunne ikke oplyses, da vi behandlede spørgsmålet i slutningen af 1966. Lånevilkårene må vel være afgørende for bedømmelsen af, hvor udviklingslandene får de bedste og frieste betingelser for deres optagelse af lån.

Da vi i marts 1967 drøftede udvidelse af lånerammen, nævnede jeg, at u-landsstyrelsen havde været interesseret i at kombinere økonomisk og teknisk bistand, da den mente, at det ikke var tilstrækkeligt at give lån til at skabe ny produktion, hvis man ikke samtidig over en årrække skabte hjælpepersonale, indtil der lokalt var udannet tilstrækkeligt personale. Svaret var dengang, at det kun kunne ske ved leverance af samlede industrianlæg, de såkaldte turn-key projekter, som vanskeligt kunne rummes inden for rammerne af de hidtil ydede lån. Bortset fra Indien er det største lån, vi hidtil har ydet, på 40 mill. kr., som